

Starówka w nowym wydaniu

*Koncepcja zmian
w samym sercu
Wodzisławia Śląskiego*

Miasto
Wodzisław Śląski
dla Ciebie

2024

Spis treści

Wprowadzenie	3
Rynek.....	3
Deptak przy Kubsza	8
Woonerf przy Kubsza.....	9
Miniwoonerfy na Starym Mieście	12
Skwer Park Zamkowy/Kubsza.....	14
Młode Miasto	16
System Informacji Miejskiej	19
Miejsce wydarzeń.....	22
Podsumowanie.....	25

Wprowadzenie

Miasto Wodzisław Śląski dla Ciebie. Wodzisławska starówka dla Ciebie.

Wodzisławska starówka pamięta odległe stulecia. Wodzisławska starówka ma średniowieczny układ niczym ta w Krakowie. Wodzisławska starówka składa się z wielu urokliwych miejsc i zabytkowych obiektów. Wodzisławska starówka stanowi wizytówkę miasta. Wodzisławska starówka jest wyjątkowym skarbem nas wszystkich.

O takie skarby bez wątpienia należy dbać. Właśnie dlatego opracowana została „Starówka w nowym wydaniu. Koncepcja zmian w samym sercu Wodzisławia Śląskiego”. To zbiór ciekawych, aktualnych, wartych rozważenia lub już wdrażanych w życie propozycji, idei, planów odnoszących się do wybranych lokalizacji na wodzisławskiej starówce i do różnych aspektów jej dotyczących. A mowa tu o staromiejskim rynku, zmianach w ciągu ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza, miniwoonerfach w ramach uliczek Starego Miasta, graniczącym z ulicą Kubsza skwerze w Parku Zamkowym, conceptach Młodego Miasta, Systemu Informacji Miejskiej oraz o wydarzeniach w obrębie starówki.

Koncepcja ta w poszczególnych obszarach mogłaby w przyszłości posłużyć projektantom rysującym konkretne i przydatne zmiany na Starym Mieście. Zmiany, które pozwoliłyby na uczynienie naszej starówki jeszcze piękniejszą i bardziej klimatyczną, atrakcyjniejszą dla mieszkańców i turystów, a przez to częściej chwaloną i odwiedzaną, a także bardziej funkcjonalną.

Rynek

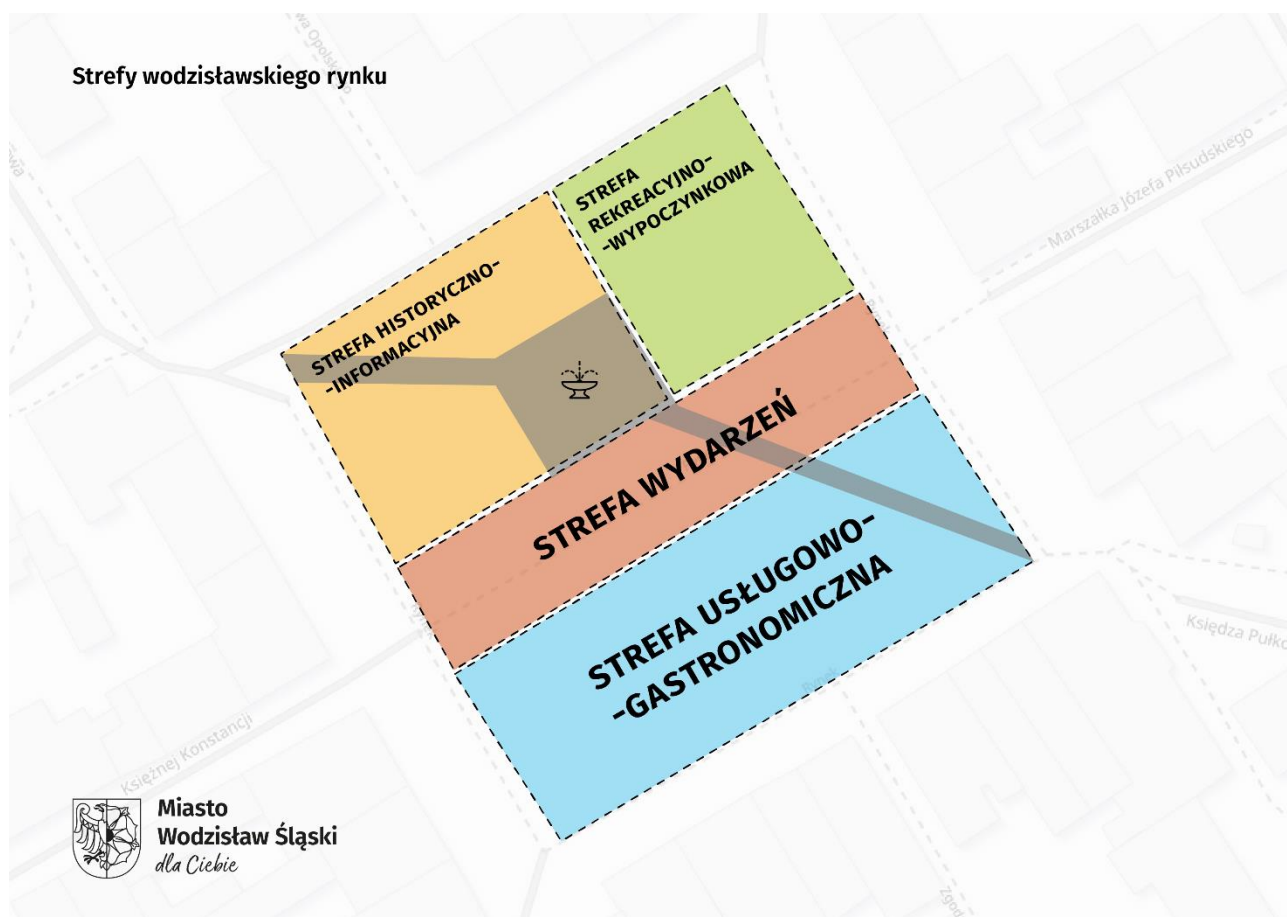
Zabytkowy, wytyczony w 1257 roku przy lokacji miasta, jeden z największych na Śląsku, będący sercem miasta. Rynek w Wodzisławiu Śląskim jest piękny i niezwykły. Czy w tej przestrzeni można coś zmienić? Uporządkować? Jakimi elementami ją uzupełnić? Jak sprawić, by była częściej odwiedzana przez wodzisławian i osoby przyjezdne?

Od około połowy XIII wieku rynek stanowi centrum miasta. Aktualnie w części południowej zlokalizowana jest płyta rynku – tu znajdują się domki Wodzisławskiego Ekobazaru, miejsce na ogródki gastronomiczne i posadzone platany. Strefa ta pełni niejako funkcję placu. W części północnej znajdziemy natomiast fontannę, a wokół niej mały park z ławkami oraz krzewami i zadrzewieniami. Rynek otaczają zabytkowe kamienice. Wokół niego usytuowanych jest też wiele historycznych uliczek (dla przykładu: Kubsza, Zgoda, Powstańców Śląskich, Wałowa czy Minorytów), nad nim i nad całą starówką góruje zabytkowy kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, a w bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane są np. dawny klasztor franciszkański czy wyremontowany w ostatnich latach dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym Pałac Dietrichsteinów.

Wodzisławski rynek z lotu ptaka. Fot. Grzegorz Matla

Koncepcja zmian na starówce zakłada uporządkowanie historycznego rynku i pełnionych przez niego funkcji poprzez kilka głównych działań. Po pierwsze: poprzez podział na kilka „stref”, dokładnie cztery: historyczno-informacyjną, rekreacyjno-wypoczynkową, wydarzeń i usługowo-gastronomiczną. Po drugie: poprzez wyznaczenie głównej ścieżki „pieszej” (co mogłoby mieć odwzorowanie w ciemniejszym kolorze kostki brukowej) od północno-zachodniego wejścia w stronę południowo-wschodnią, czyli w kierunku Pałacu Dietrichsteinów oraz docelowo deptaka i dalej woonerfu w ciągu ulicy Kubsza (więcej informacji o deptaku i woonerfie w kolejnych fragmentach opracowania). Po trzecie: poprzez spore zazielenienie wybrukowanej w całości płyty, ale z zachowaniem tak ważnej funkcji placu. Z wymienionymi działaniami związane byłyby: wymiana asfaltowej nawierzchni na brukową (z uwzględnieniem miejsc na tzw. szpilkostrady, czyli traktów, po których z większym ułatwieniem mogłyby poruszać się np. osoby niepełnosprawne, rodzice z wózkami dziecięcymi czy kobiety w butach na wysokim obcasie), właściwa zmiana geometrii nawierzchni utwardzonych (z uwzględnieniem wyrównania płaszczyzny w miejscu przebiegającej obecnie przez środek rynku drogi, w tym momencie nieuczęszczanej przez samochody). Do ogólnego opisu warto dodać, że w północnej części rynku zachowane miałyby zostać obecne miejsca parkingowe, a na całym obszarze zamontowane w ostatnich latach latarnie.

Strefy wodzisławskiego rynku wyznaczone na podstawie koncepcji

W części północno-zachodniej rynku wyznaczona według koncepcji została strefa historyczno-informacyjna. Jak sama nazwa wskazuje, miałyby ona zostać poświęcona historycznemu charakterowi Wodzisławia Śląskiego i staromiejskiego rynku, a także ważnym aktualnie informacjom dotyczącym miasta. Głównym punktem tej przestrzeni miałyby zostać obecna fontanna, ale w nowej odsłonie, zyskująca na atrakcyjności, odnowiona i uzupełniona o nowe mechanizmy (różnego koloru światła, dźwięk i „rozbudowany” ruch wody). Odświeżona zostałaby także mozaika z kostki brukowej, przedstawiająca miejski herb, a teren pod nią i pod maszty flagowe przygotowany poprzez odpowiednie wyrównanie powierzchni. Wzdłuż głównej ścieżki „przecinającej” rynek (od strony północno-zachodniej do strony południowo-wschodniej) zainstalowany zostałaby stały, solidny system wystawienniczy, korespondujący wizualnie z obecną w przestrzeni rynku retro czernią, wykorzystywany w ramach wystaw sztuki, fotografii, ekspozycji materiałów informujących o ważnych dla miasta i mieszkańców wydarzeniach, sprawach. W pobliżu do dyspozycji wodzisławian i turystów miałyby być także multimedialny totem informacyjny z dotykowym ekranem (więcej o totemie można przeczytać także we fragmentach dotyczących Systemu Informacji Miejskiej). Ciekawym punktem w strefie historyczno-informacyjnej jest też montaż instalacji świetlnej prezentującej linearną wersję herbu, uzupełnioną o napis wskazujący na konkretną dzielnicę „Miasto Wodzisław Śląski – Stare Miasto”. Docelowo te same, z odpowiednio zmienionymi nazwami, instalacje (dodatkowych osiem) w przyszłości mogłyby stanąć we wszystkich dzielnicach miasta – w myśl założenia „9 dzielnic, 1 miasto”. Również w północno-wschodniej części rynku stanęłyby interesująca historyczna, multimedialna makieta z brązu, przedstawiająca Wodzisław

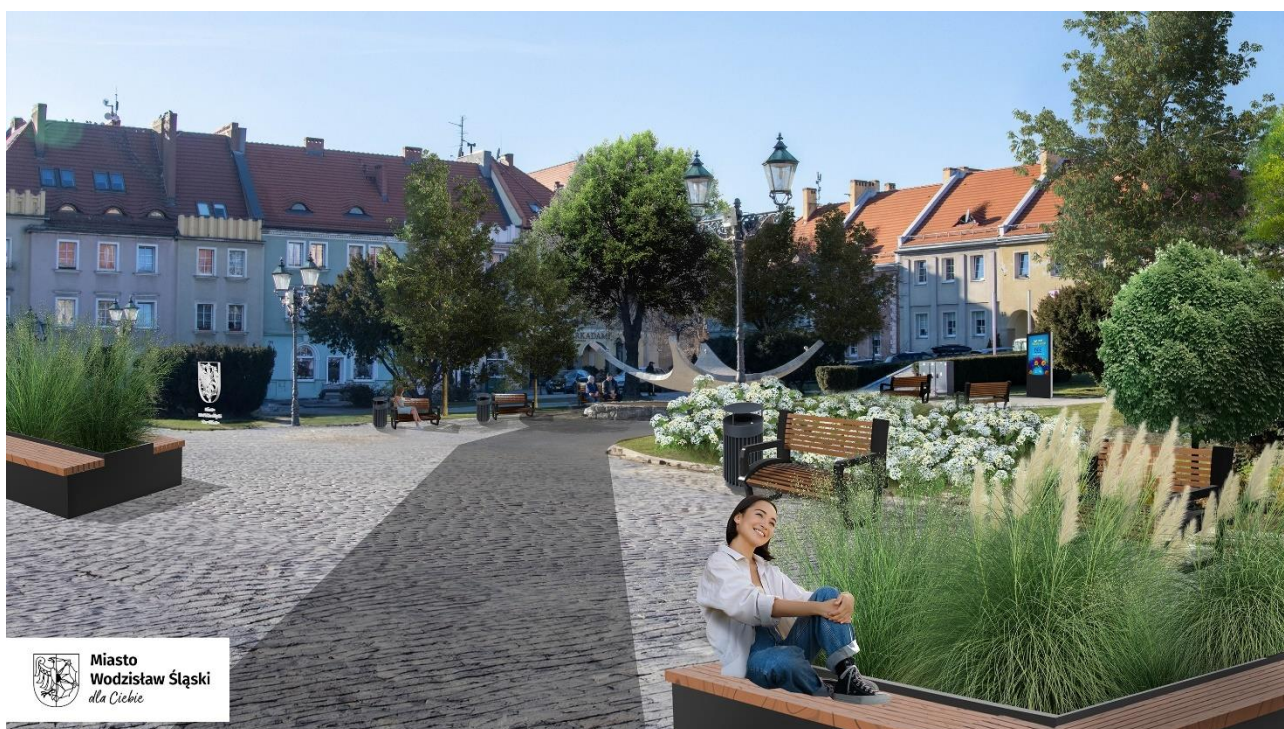
Śląski na przelocie XIX i XX wieku – to pomysł przedstawiony jakiś czas temu przez pracowników miejskiego Muzeum. Z kolei sąsiadujący z opisywaną strefą, zlokalizowany na ścianie kamienicy zegar miałby zyskać nowy, spójny z opracowywanym systemem identyfikacji wizualnej miasta wygląd. Do strefy wprowadzone zostałyby nowe ławki (drewno oraz metal w kolorze retro czerni) i miejskie kosze na śmieci. Mała architektura nawiązywałaby stylistyką do elementów, które miałyby pojawić się według koncepcji przy ulicy Kubsza i na miniwoonerfach na Starym Mieście. Zachowane w dobrym stanie ławki, znajdujące się na rynku w tym momencie, zostałyby przeniesione w inne miejsca. Uzupełniając opis, trzeba dodać, że w okresie Bożego Narodzenia duża świąteczna choinka stawiana byłaby w miejscu w pobliżu obecnej tablicy informacyjnej (od strony zachodniej), w ustrojeniu nawiązującym do miejskiej stylistyki.

Północno-wschodnią część rynku określono jako strefę rekreacyjno-wypoczynkową. Według koncepcji mowa o bardzo mocno zazielenionej strefie odpoczynku dla mieszkańców i osób spoza miasta, przybywających na starówkę. Zazielenienie zrealizowane zostałoby poprzez nowe nasadzenia: bylin, krzewów i m.in. kulistych drzew dostosowanych do warunków miejskich. Wśród nich przepiękne białe hortensje (np. „Annabelle”), które spotkalibyśmy także w innych objętych zmianami w ramach koncepcji miejscach Starego Miasta, platan klonolistny, klon czerwony czy lipa srebrzysta. Strefa rekreacyjno-wypoczynkowa to także nowe ławki, ławki pozwalające odpocząć, często zwrócone ku sobie, dostępne dla wszystkich, bo usytuowane wzdłuż nowo wytyczonych, delikatnie zaznaczonych ścieżek pieszych. W tej przestrzeni zainstalowane zostałyby też popularne gry plenerowe (np. stoły do szachów) i miejsce służące wymianie książek między wodziśławianami. Przestrzenny napis „#SWD”, nadal niezwykle popularny wśród osób odwiedzających rynek, z racji ulokowania w strefie historyczno-informacyjnej herbowej instalacji świetlnej zostałyby natomiast przeniesiony do Parku Zamkowego.

Części północną i południową przedziela strefa wydarzeń. Strefa, w której zachowana zostanie przestrzeń na scenę i wydarzenia na rynku. Jednak, by ten obszar mocno zazielenić i zacienić, planowane jest usytuowanie w tym miejscu, oprócz także uwzględnionych zwykłych ławek, kilku bądź kilkunastu specjalnych, mobilnych (możliwych do przeniesienia w trakcie organizowanych imprez) mebli miejskich z drewna w kolorze domków Wodziśławskiego Ekobazaru i metalu koloru retro czerni obecnych latarni na rynku. Mebli, które złożone byłyby z drewnianych siedzisk i zacieniających nasadzeń w będących elementem mebli donicach (np. krzewy i drzewa niskorosłe, dosyć wysokie trawy ozdobne typu rozplenica japońska), w taki sposób, by można było przebywać w tej, centralnej części rynku również w gorące i bardzo słoneczne dni. Obecnie brak cienia i duże nasłonecznienie sprawiają, że jest to ogromna wyspa ciepła w centrum miasta. Piękne rośliny, uzupełniające siedziska, odpowiadałyby nie tylko za zacienienie i zazielenienie rynku, a co za tym idzie – podniesienie walorów estetycznych starówki, ale wypełniałyby też „pustą przestrzeń”, ożywiając ją i dając dodatkowe miejsce dla spotkań mieszkańców. Jest jeszcze aspekt ekologiczny. Sucha, bardzo nagrzana nawierzchnia ma wpływ na zwiększenie oddziaływania szkodliwego pyłu. Zazieleniając tego typu powierzchnię, można poprawić jakość powietrza.

Najmniej modyfikacji koncepcja wprowadza do części południowej rynku. Chodzi o strefę usługowo-gastronomiczną, w której bez zmian zlokalizowane miałyby być obszary przeznaczone na ogródki

kawiarniane (pomiędzy strefą wydarzeń a platanami). Myśląc o kwestii poszerzenia na rynku oferty ogródków gastronomicznych, warto byłoby pochylić się w szczególności nad restauracjami i kawiarniami skupionymi w północno-zachodniej części rynku i nad możliwościami usytuowania bądź poszerzenia (na tyle, na ile byłoby to możliwe) ogródków przylegających do poszczególnych wodzisławskich kamienic. Idąc dalej, w części południowej rynku, czyli w strefie niejako II sektora, stałyby nadal odwiedzane w tym momencie przez mieszkańców głównie weekendami domki Wodziszawskiego Ekobazaru. Ważne, by ustawione były tak, by nie tworzyć wrażenia zamkniętej, ograniczonej przestrzeni. Z myślą o przedsiębiorcach obecnych w punkcie ogródków kawiarnianych i ekobazarowych domkach ma zostać opracowany nowy klucz wizualny. Szerzej będzie o tym mowa we fragmencie dotyczącym Systemu Informacji Miejskiej.

Wizualizacja części rynku według nowej koncepcji

Deptak przy Kubsza

Deptak to często najbardziej reprezentatywny dukt w mieście. Jest ciągiem spacerowym, wyłączonym w znacznym stopniu z ruchu kołowego, ale powinien być także przestrzenią do miłego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu, miejscem spotkań mieszkańców, chętnie odwiedzanym także przez osoby spoza miasta.

Taką strefą pieszą ma według przygotowanej koncepcji zostać fragment ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza, od samego serca Wodzisławia Śląskiego, czyli zabytkowego staromiejskiego rynku aż do budynku Wodzisławskiego Centrum Kultury. Ciąg pieszy ma zostać zlokalizowany we wskazanym miejscu w bardzo dużym stopniu w związku z ruchem turystycznym, zapewnianym przez wyremontowany, zabytkowy, XVIII-wieczny Pałac Dietrichsteinów przy ulicy Kubsza 2 – najstarszą klasycystyczną budowlę w Polsce, architektoniczną perłę ziemi wodzisławskiej, siedzibę wodzisławskiego Muzeum, a także obiekt z dostępną dla zwiedzających SOWA, czyli Strefą Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności – lokalnym minicentrum nauki, do którego przeniesione zostały jedne z najlepszych doświadczeń edukacyjnych i wystawienniczych Centrum Nauki Kopernik.

Co można by zrobić, by wskazany odcinek ulicy Kubsza (wyłączony z wooneerfu Kubsza, o którym mowa będzie w dalszych fragmentach tego opracowania) stał się deptakiem? Na to pytanie mogą odpowiedzieć zaplanowane w ramach przygotowanej koncepcji działania. Na deptaku przede wszystkim ograniczony do dostaw i niezbędnych przejazdów (służby ratownicze, policja itd.) miałby zostać ruch kołowy. Z ciągu tego zniknęłyby też miejsca parkingowe. Te zmiany musiałyby oczywiście wiązać się z wprowadzeniem odpowiednich rozwiązań z zakresu organizacji ruchu na starówce oraz w postaci utworzenia nowych miejsc parkingowych w innych częściach Starego Miasta. Pojawiłby się natomiast szereg innych rozwiązań i elementów charakterystycznych dla deptaków. Dla zwiększenia atrakcyjności tego terenu wprowadzona zostałaby woda. Woda w formie mocno ożywiającej tę przestrzeń fontanny w kształcie linearnym. Takiej, która w dalszej części deptaka zostałaby zastępowana uporządkowanymi stylistycznie i kolorystycznie kwietnikami, przepięknymi rabatami bylinowymi, kwiatowymi, trawami ozdobnymi. A wśród roślin tych znalazłyby się m.in. dające ciekawe efekty wizualne żurawka, czosnek ozdobny oraz imperata cylindryczna „Red Baron”. Fontannę zastępowałaby też zieleń wysoka. Drzewa rozmieszczone w taki sposób, by mieszkańcom i turystom nie zasłaniały najważniejszych osi widokowych. Chodzi o to, by będący dumą pokoleń wodzisławian Pałac Dietrichsteinów widoczny był z płyty rynku oraz z zaproponowanych punktów odpoczynku – ławek pod drzewami i ogródka przy jednej z obecnie funkcjonujących przy Kubsza restauracji. Nawierzchnia deptaka zostałaby zróżnicowana kolorystycznie. Wszystko po to, by jeszcze bardziej podkreślić liniowość fontanny i kwietników i „spacerowy” charakter duktu. Tak. Właśnie tak interesujący i przyjazny dla odwiedzających mógłby być nasz umiejscowiony w samym środku Wodzisławia Śląskiego deptak.

Fragment ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza

Woonerf przy Kubsza

„Woonerf” (wymowa: won erf) – nazwa ta pochodzi z języka niderlandzkiego i w wolnym tłumaczeniu oznacza „ulicę do mieszkania”. Idea, która narodziła się w latach 70. XX wieku w Holandii, zakłada zaprojektowanie ulic w strefie zurbanizowanej w taki sposób, by zachowując kluczowe funkcje, zmniejszyć intensywność ruchu kołowego, stworzyć przestrzeń o wysokim poziomie bezpieczeństwa i walorach estetycznych, miejsce dla mieszkańców, gdzie przyjemnie można spędzić czas – samej/samemu bądź w grupie.

Woonerf to rodzaj ulicy w strefie zurbanizowanej. Jest przestrzenią publiczną łączącą funkcje ulicy, deptaka, parkingu, a także miejsca spotkań mieszkańców. Przy jej projektowaniu rezygnuje się z tradycyjnego podziału przestrzeni na jezdnię i chodniki oraz wprowadza się elementy małej architektury (np. ławki). Co jest charakterystyczne dla woonerfu? Jezdnia zostaje zawężona, a ruch uspokajany. Wprowadzane rozwiązania wymuszają wolniejsze przemieszczanie się aut. To ma skutkować większym bezpieczeństwem w okolicy. Miejsce ożywia nowa zieleń. Urządzane są też miejsca do sąsiedzkich spotkań. Przeorganizowywane jest parkowanie. W skrócie chodzi o to, by utrzymać funkcje komunikacyjne i zadbać o przyjazne otoczenie dla mieszkańców. I taką właśnie lokalizacją ma być ul. Kubsza, na ok. 350-metrowym odcinku od WCK do marketu budowlanego. Ale zaczniemy od początku...

Fragment ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza

Zlokalizowany przy ulicy Kubsza teren pod woonerf (pierwotnie dłuższy odcinek, ok. 560-metrowy, od rynku do przywołanego marketu) został wybrany (jako pokłosie złożenia w sierpniu 2022 roku aplikacji miasta Wodzisławia Śląskiego), o czym poinformował Marszałek Województwa Śląskiego, do demonstracyjnego wdrożenia „Zielonej Infrastruktury” w ramach projektu LIFE pn. „Śląskie. Przywracamy błękit”. Koncepcja zgłoszona i przekazana przez miasto Wodzisław Śląski do Departamentu Projektów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego znalazła się na samym szczycie listy rankingowej (co ważne, na drugim miejscu w całym województwie uplasowała się koncepcja zakładająca utworzenie terenu zielonego przy rondzie Alanya, w pobliżu Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej przy ulicy Ignacego Daszyńskiego). Finansowanie inwestycji miałyby się odbywać ze środków projektu LIFE, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wkładu własnego miasta (na poziomie pięciu proc.), przy dofinansowaniu w wysokości 2,2 mln zł.

Plan jest taki, by w pasie drogi publicznej ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza stworzyć wysokiej jakości bezpieczną i atrakcyjną przestrzeń dla mieszkańców poprzez: ograniczenie intensywności ruchu kołowego i reorganizację parkowania (koncepcja woonerfu, zgłoszona do projektu LIFE pn. „Śląskie. Przywracamy błękit”, zakłada blisko 90 miejsc parkingowych). Zaplanowane „odbetonowanie” znacznej powierzchni ulicy miałyby się dokonać dzięki wprowadzeniu zieleni wysokiej, krzewów, rabat bylinowych, kwiatowych i traw ozdobnych. Koncepcja uwzględnia też instalację źródeł ulicznych z dostępem do wody pitnej. Istniejąca obecnie w tym miejscu mała architektura, czyli np. ławki czy kosze na śmieci, miałyby zostać zastąpiona elementami jednolitymi, charakterystycznymi

dla planowanego woonerfu. W tej wyjątkowej strefie miałyby pojawić się ciekawe wiaty rowerowe z zielonymi dachami. Wodzisławianom służyłyby też nowo utworzone miejsca „do odpoczynku” i spotkań sąsiedzkich.

Warto dodać, że wprowadzanie w przestrzeni miejskiej rozwiązania, jakim jest woonerf, jest mocno zaznaczającym się trendem obecnie nie tylko w Skandynawii czy Niemczech, ale także w naszym kraju. Mówi się, że polską stolicą woonerfów jest miasto Łódź, ale tę formę uspokojenia ruchu stosują już też np. Gdynia, Sopot, Katowice czy Gliwice.

Inspiracja: woonerf w Katowicach – przed i po zrealizowaniu inwestycji. Źródło: miasto Katowice

Miniwoonerfy na Starym Mieście

Niezwykle ważne jest, by przestrzeń miejska, jaką jest wodzisławska starówka, współdzielona była przez różnych jej użytkowników: pieszych, rowerzystów, kierowców. Na tym polega idea woonerfu.

Idea woonerfu w przyszłości mogłaby zostać wprowadzona nie tylko na ulicy Kubsza, ale i w innych miejscach na terenie Starego Miasta. Miniwoonerfy w przyszłości mogłyby zostać utworzone na staromiejskich ulicach Powstańców Śląskich, Średniej, Księżnej Konstancji i Minorytów.

Ulica Księżnej Konstancji na Starym Mieście

O jakie zmiany chodzi w tych wyżej wymienionych, konkretnych przypadkach? Docelowo o ograniczenie parkowania w tych miejscach przy założeniu zlokalizowania w niedalekiej odległości innych miejsc postojowych. Na nowo powstałych woonerfach w wersji mini wprowadzona miałyby zostać też zieleń wysoka i niewielkie wyspy zieleni niskiej. Znalazłyby się tu także miejsca do odpoczynku z ławkami umiejscowionymi pod drzewami. Pozostawiona miałyby ponadto zostać wolna przestrzeń przy punktach gastronomicznych tak, aby poszerzyć ofertę ogródków restauracyjnych na terenie starówki. Lokale odpowiednie na punkty gastronomiczne – restauracje z ogródkami mogłyby dodatkowo zostać wskazane przy wzięciu pod uwagę właściwych osi widokowych. Chodzi o to, by mieszkańcy i osoby spoza miasta, odwiedzający wodzisławską starówkę i korzystający czy to z ogródków gastronomicznych, czy z wyznaczonych miejsc odpoczynku, mieli zapewniony bardzo dobry widok na znaczące punkty na Starym Mieście (np. zabytkowe).

Inspiracja: woonerf w Gdyni – przed i po zrealizowaniu inwestycji. Źródło: miasto Gdynia

Skwer Park Zamkowy/Kubsza

Na wodzisławskiej starówce nigdy za dość miejsca na przestrzenie integracyjne, które zachęcałyby mieszkańców do spotkań z innymi, wspólnie realizowanych aktywności, przyjemnego spędzania wolnego czasu.

Jest takie wyjątkowe miejsce na Starym Mieście, które zasługuje na dłuższą refleksję i w efekcie tej na dużą metamorfozę. To skwer usytuowany w Parku Zamkowym, graniczący z ulicą ks. płk. Wilhelma Kubsza, niezwykle często uczęszczany lub właściwie przemierzany przez ludzi, bo znajdujący się na szlaku komunikacyjnym centrum handlowe-Park Zamkowy-ulica Kubsza (docelowo deptak Kubsza). Obecnie w tej lokalizacji znajdują się m.in. okrągły, sporych rozmiarów kwietnik, uzupełniany jedynie o sezonowe nasadzenia, a także już nieatrakcyjne ławki, które najlepiej byłoby wymienić. Przygotowana koncepcja zakłada naprawdę spore zmiany w tej lokalizacji. I nie chodzi tu tylko o estetykę przestrzeni, ale i sposób jej wykorzystania przez mieszkańców i osoby odwiedzające Wodzisław Śląski.

Skwer na granicy Parku Zamkowego i ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza

Wskazany skwer na Starym Mieście dzięki zaplanowanym działaniom miałby stać się miejscem mniejszych wydarzeń. Miejscem do wykorzystania np. przez miejskie jednostki kultury (skwer zlokalizowany w pobliżu i pomiędzy Wodzisławskim Centrum Kultury, Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną a Muzeum). Miejscem służącym aktywnościom wodzisławskich organizacji pozarządowych. Miejscem idealnym na debaty, koncerty lokalnych artystów, wieczory poetyckie, bardzo klimatyczną minifestą kultury i inicjatyw mieszkańców, gdzie widzami byłyby zarówno osoby obecne na samym skwerze, jak i osoby pokonujące przywołaną wyżej trasę (w obie strony). A idąc jeszcze dalej – osoby znajdujące się na ulicy Kubsza. To wszystko dla jeszcze większego zainteresowania mieszkańców organizowaną na skwerze aktywnością.

Skwer, dodatkowo m.in. z racji swojego usytuowania na szlaku komunikacyjnym, miałby być

atrakcyjnym, zielonym miejscem spotkań wodzisławian, którzy dzięki metamorfozie tej przestrzeni mogliby w czasie codziennego bądź okazjonalnego przemierzania obranej trasy zatrzymać się na chwilę, żeby np. usiąść, odpocząć, porozmawiać z kimś, poczytać książkę... Mówimy w tym przypadku nie tylko o wspomnianej ministrefie kultury i działaniach podejmowanych przez mieszkańców, ale i o ministrefie chilloutu.

Żeby skwer jak najlepiej spełniał funkcje miejsca mniejszych eventów i spotkań, wprowadzone miałyby zostać tutaj odpowiednie miejskie meble i zachowany motyw koła czy ronda. Według opracowanej koncepcji najważniejszy ma tu być drewniany amfiteatr, ulokowany w części od strony ulicy Kubsza, a w części od strony budynku zajętego przez jedną z prywatnych szkół/firm szkoleniowych (dokładnie w punkcie, gdzie obecnie znajduje się ogromny okrągły kwietnik, zajmujący dużo miejsca, które zdecydowanie można wykorzystać lepiej). Amfiteatr uzupełniony o podnoszącą walory estetyczne roślinność, np. w postaci ładnych i łatwych w utrzymaniu jałowców płożących. Amfiteatr przeznaczony dla publiczności w czasie organizowanych wydarzeń, a dla spędzających tu po prostu czas wolny np. w dni powszednie. Na skwerze zamontowane miałyby zostać także nowe drewniane ławki z elementami metalowymi w kolorze retro czerni, takim jak zlokalizowane na Starym Mieście nie tak dawno zainstalowane latarnie. Przy niektórych z ławek znalazłyby się też drewniano-metalowe, korespondujące stylistycznie parkowe kosze na śmieci. Zaplanowana została także z myślą o wodzisławianach i turystach mała strefa relaksu, po drugiej niż amfiteatr stronie przebudowanego chodnika (traktu), strefa z wygodnymi ławkami i leżankami w drewnie koloru identycznego, co właśnie amfiteatr. Na skwerze znalazłoby się także stanowisko na mobilny minipunkt gastronomiczny (np. kawa, lody, lemoniada), wykorzystywane szczególnie w sezonie wiosenno-letnim. Do dyspozycji rowerzystów przybywających do tej przestrzeni byłyby stojaki. Nad terenem widnieć miałyby ponadto specjalna, nadająca wyjątkowy nastrój wieczorami, artystyczna instalacja świetlna. Ta mogłaby zmieniać się w całości lub części (akcentowo) co pewien czas, np. w zależności od ważnych dla miasta świąt, wydarzeń. Całość uzupełniłaby nowa roślinność, m.in. przepiękne białe hortensje (np. „Annabelle” lub „Silver Dollar”) oraz trawa ozdobna rozplenica japońska, te same co na rynku. Natomiast przy wejściu na skwer zlokalizowany zostałby kolejny na Starym Mieście totem informacyjny, z którego można by uzyskać wiedzę np. na temat miasta, urzędów czy organizowanych wydarzeń.

Powyższy opis tego wyjątkowego, odmienionego miejsca na starówce Wodzisławia Śląskiego niech uzupełni wykonana na potrzeby koncepcji wizualizacja.

Wizualizacja skweru na granicy Parku Zamkowego i ulicy ks. płk. Wilhelma Kubsza

Młode Miasto

Młodzi ludzie bez wątpienia są naszą przyszłością, dlatego ich zdanie to bardzo ważna część nadchodzących zmian. M.in. ta myśl przyświecała przy opracowywaniu filarów działania usytuowanego na starówce w Wodzisławiu Śląskim Młodego Miasta. Młodego Miasta?

Starówka, Stare Miasto, ale też... Młode Miasto. Młode Miasto na Starym Mieście. A dokładniej w miejskich pomieszczeniach na Rynku, pod numerem 24. O co dokładnie chodzi? O jeden z najnowszych, ale w założeniu z długą perspektywą, projektów miasta Wodzisławia Śląskiego, tym razem skierowanych do młodych mieszkańców, przede wszystkim starszych dzieci i młodzieży. Młode Miasto to nowe, wyjątkowe miejsce przygotowywane właśnie dla tej grupy mieszkańców i Wodzisławia, a nawet idąc jeszcze dalej, i całego powiatu wodzisławskiego. Osób będących uczniami szkół z terenu miasta.

Wizualizacja szyldu Młode Miasto na elewacji kamienicy na Rynku 24

Dlaczego powstaje Młode Miasto? Tak naprawdę jest ono efektem bardzo owocnych i inspirujących rozmów, jakie zostały przeprowadzone z wodzisławską młodzieżą, m.in. podczas zorganizowanych przez miasto paneli dyskusyjnych w Pałacu Dietrichsteinów. Rozmowy te dotyczyły i właściwie nadal dotyczą oczekiwań młodych, potrzeb, pomysłów, propozycji zmian, w tym konkretnych inicjatyw związanych np. z edukacją, czasem wolnym, wydarzeniami czy zdrowiem, również tym, dziś w kontekście młodzieży tak ważnym, psychicznym. Młodzi wodzisławianie biorący udział we wspomnianych spotkaniach pokazali i wtedy, i pokazują też nieustannie swą wielką mądrość, dojrzałość i otwartość. Właśnie z uwagi na te wszystkie przeprowadzone rozmowy i zorganizowane spotkania, w większym gronie i indywidualnie, miasto wyszło do nich z tą całkiem nową ofertą. Ofertą, na którą składa się nie tylko zlokalizowana na Starówce strefa młodzieży, której otwarcie zaplanowano na marzec 2024 roku, ale i cała sfera różnego rodzaju działań do niej skierowanych, także poza tym miejscem.

Młodzież podczas jednego z paneli dyskusyjnych w Pałacu Dietrichsteinów w 2023 roku

Nad konceptem Młodego Miasta, nową siedzibą młodych w samym centrum Wodzisławia Śląskiego i kontaktem na linii miasto-młodzi ma czuwać pełnomocnik prezydenta miasta ds. młodzieży. Specjalnie przygotowane z myślą o młodych pomieszczenia na Rynku mają być punktem spotkań młodzieży z terenu Wodzisławia Śląskiego oraz powiatu wodzisławskiego. Przestrzenią, w której młodzi mieszkańcy wydrukują potrzebne materiały, przećwiczą prezentację, wypiją dobrą kawę. Pełnomocnik właśnie, pracując w Młodym Mieście, ma ich w tych aktywnościach wspierać. W strefie na Rynku 24 ludzie będą mogli swobodnie spędzać czas wolny, integrować się z rówieśnikami, realizować swoje pasje i talenty, rozmawiać o emocjach, zgłaszać pomysły dotyczące przestrzeni miasta i odbywających się na jego terenie wydarzeń. Będzie to także miejsce współpracy między szkolnymi samorządami, co w założeniu ma dać podwaliny pod młodzieżową radę miasta. W Młodym Mieście będzie tworzona i poszerzana świadomość obywatelska. Młodzi uzyskają pomoc w poznawaniu lokalnych przedsiębiorców i rynku, będą mieć możliwość udziału w ciekawych spotkaniach z twórcami i warsztatach, np. z zakresu autoprezentacji czy kompetencji miękkich.

Warto dodać, że z myślą nie tylko o miejscu dla młodych wodzisławian, ale także o sferze wszelkiego rodzaju działań pod szyldem Młodego Miasta, miejscy graficy przygotowali nowy znak graficzny. Symbolika logo wiąże się przede wszystkim z wiekiem młodzieży, pozytywną energią młodości, wrażliwością, ale i kreatywnością, a także otwartością umysłu i inteligencją.

Nowy znak graficzny Młode Miasto

System Informacji Miejskiej

System Informacji Miejskiej to całościowe, jednolite i czytelne opracowanie, które obejmuje wszystkie obszary informacji w przestrzeni miasta. Dla jej użytkowników: przede wszystkim mieszkańców, turystów, kierowców SIM będzie oznaczać wiele korzyści.

W ramach porządkowania przestrzeni publicznej, ale też budowania spójnej marki miasta Wodzisławia Śląskiego miejski zespół kreatywny przygotowuje nowy System Informacji Miejskiej. W oparciu o regulujące użycie miejskiej symboliki założenia SIM-u opracowane zostały wstępne projekty m.in. użytkowej wersji herbu miasta, tablic z nazwami ulic, tych oznaczających budynki, również tych będących tzw. kierunkowskazami przekazującymi informacje o lokalizacji i odległościach do jakichś ważnych obiektów (np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy, Centrum Usług Wspólnych) czy projekty nieco większych tablic informacyjnych, traktujących o zlokalizowanych na terenie Wodzisławia Śląskiego zabytkowych budowlach (np. Pałac Dietrichsteinów). Opis niech uzupełni wizualizacja prezentująca tablice przygotowane w stosowanej przez miasto kolorystyce, głównie granatu z elementami złota, bieli i błękitu. Tego typu elementy w przyszłości w pierwszej kolejności miałyby pojawić się właśnie na starówce. Dzięki będącemu w opracowaniu Systemowi Informacji Miejskiej i zawierającym się w nim elementów (przykłady

poniżej) wodzisławianie i inni użytkownicy przestrzeni starówki i później kolejnych obszarów miasta będą mogli się łatwiej w niej odnaleźć. To niezwykle ważne. Ale to nie jedyne plusy. SIM bezsprzecznie poprawia estetykę miasta i jest nieocenionym wsparciem prowadzonych przez miasto działań promocyjnych.

Wizualizacja tablic objętych Systemem Informacji Miejskiej

Warto dodać w tym miejscu, że w przestrzeni początkowo Starego Miasta mają pojawić się nowe, solidne i estetyczne miejskie totemy informacyjne, wspomniane już wcześniej np. w opisie rynku czy skweru Park Zamkowy/Kubsza. W celu uzupełnienia: chodzi o na początek trzy multimedialne totemy z dotykowymi ekranami, oznaczone stosowaną użytkową wersją miejskiego herbu, przekazujące informacje o Wodzisławiu Śląskim (np. mapy, telefony, kalendarz imprez) przygotowane w formie zgodnej z wytycznymi tworzonego systemu identyfikacji wizualnej miasta. Docelowo zamontowane miałyby zostać na rynku – w strefie historyczno-informacyjnej, niedaleko głównej wodzisławskiej

fontanny; przy wejściu na przywołany w poprzednim zdaniu skwer, a także dodatkowo w Parku Zamkowym – w okolicy dworca autobusowego, który ma stanąć w pobliżu galerii handlowej (od strony parku) w ramach zaplanowanej dzięki środkom wynegocjowanym z Funduszy Europejskich dla Śląska 2021-2027 rozbudowy Centrum Przesiadkowego w Wodzisławiu Śląskim.

Wizualizacja totemów informacyjnych objętych Systemem Informacji Miejskiej

Mówiąc o Systemie Informacji Miejskiej, należy też przywołać nowy, również mający zostać oznaczony herbem system wystawienniczy zaplanowany według tej koncepcji do instalacji na rynku (w strefie historyczno-informacyjnej). Wystawa także miałaby służyć do informowania mieszkańców i turystów o sprawach, ale i historii miasta, organizowanych w nim wydarzeniach i zapewnianych atrakcjach. W niedalekiej odległości od systemu zamontowana miałaby zostać świetlna instalacja prezentująca herb miasta, o czym była już mowa wcześniej, przy opisie rynku.

W planach jest także opracowanie nowego spójnego z przygotowywanymi założeniami identyfikacji wizualnej miasta klucza wizualnego (instrukcji obsługi zapewniającej spójność komunikacji wizualnej) Wodzisławskiego Ekobazaru i najpewniej również swojego rodzaju wspólnego elementu zlokalizowanych na starówce ogródków gastronomicznych.

Miejsce wydarzeń

Bez wątplenia miasto Wodzisław Śląski ma niesamowity potencjał tworzenia wydarzeń. W organizację imprez tylko w obrębie starówki, której to opracowanie dotyczy, angażują się m.in. miejskie jednostki kultury czy komórki organizacyjne Urzędu Miasta, mające odpowiednie zasoby ludzkie, kreatywnie i profesjonalnie podchodzące do kreacji i organizacji eventów kierowanych i do wodzisławian, i do osób przybywających do miasta z różnych względów. O tym nasze społeczeństwo dało się przekonać już wielokrotnie. Rokrocznie przedstawiane propozycje uwzględniają liczne oraz bardzo zróżnicowane imprezy i przedsięwzięcia (oczywiście uzależnione są one także od przekazanych uchwałami Rady Miejskiej na ten cel środków budżetu miasta). Również te realizowane w Parku Zamkowym na Starym Mieście, który w tej koncepcji nie jest opisywany, a któremu w nadchodzącym czasie zostaną poświęcone zapewne inne opracowania (przypomnieć mimo wszystko warto, że w Parku Zamkowym w sezonie letnim odbywają się np. bardzo popularna Wodzisławska Noc Świętojańska – czerwiec czy ARA!Fest – wrzesień).

A wśród obecnie organizowanych wydarzeń na starówce warto wyróżnić: Wielkanocne Spotkanie z Mieszkańcami na rynku (tegoroczne zaplanowano na 24 marca), wrześniowy DziejeSie(ń) Festiwal na rynku organizowany we współpracy z przedsiębiorcami, Jarmark Franciszkański przygotowywany we współpracy ze środowiskiem parafii WNMP (rynek), Bożonarodzeniowe Spotkanie z Mieszkańcami w Pałacu Dietrichsteinów i za obiektem. Kalendarz wydarzeń dostępny jest w całości na www.wodzislaw-slaski.pl oraz, przy uwzględnieniu wybranych eventów, na tablicach przystankowych i ogłoszeniowych we wszystkich dzielnicach.

DzieJesie(ń) Festiwal – jedna z dotychczasowych edycji

Czy jakieś zmiany do repertuaru obecnych imprez można by wprowadzić, by wpłynąć na uatrakcyjnienie starówki i częstsze jej odwiedzanie przez wodzisławian i turystów? I nie jest tu mowa tylko o rynku, ale i o wszystkich miejscach w otoczeniu, również tych, którym w ramach tej koncepcji nadano nowe funkcje, m.in. deptaku i woonerfie w ciągu ulicy Kubszą, skwerze Park Zamkowy/Kubsza czy miniwoonerfach na poszczególnych uliczkach, a także o Pałacu Dietrichsteinów. Odpowiedź jest prosta: oczywiście, że zawsze można. Kilka możliwych do podjęcia przykładów działań można znaleźć poniżej. Świetnie, gdyby stały się inspiracją przy kreowaniu kolejnych wydarzeniowych realizacji.

By jeszcze bardziej podkreślić niezwykły, historyczny charakter starówki, Starego Miasta i miasta w ogóle, na stałe do kalendarza imprez można by wpisać wydarzenia w jeszcze większym stopniu nawiązujące do ważnych w dziejach Wodzisławia Śląskiego wydarzeń, postaci, obiektów, także by nieustannie podnosić wiedzę naszego społeczeństwa w tym obszarze. A mowa m.in. o wielkim pożarze miasta z 1822 roku, o żyjącej w XIV wieku księżnej Konstancji, o której nie wiadomo jeszcze zbyt wiele czy o rocznicy włączenia miasta do ziem polskich (w 2022 roku świętowaliśmy 100. rocznicę). Tutaj można by w każdym roku organizować np. gry terenowe dla rodzin w przestrzeni starówki – tak, by mieszkańcy poznawali również jej historię i zakątki. W kontekście historii warto, by w harmonogramie imprez na nowo znalazł się tradycyjny w przeszłości Piknik Historyczno-Militarny na rynku, towarzyszący oficjalnym miejskim obchodom Święta Konstytucji 3 Maja. To będzie jednakże mocno uzależnione od dostępnych środków finansowych.

Patrząc na potencjał turystyczny miasta i duże zainteresowanie Wodzisławskimi Skrzatami, które swoje domy znalazły właśnie w obrębie starówki, można by zrealizować więcej stałych wydarzeń związanych z tą „skrzacią” tematyką. Być może np. regularnie organizowane zwiedzanie starówki dla najmłodszych i rodzin, połączone z odwiedzaniem miejsc „zajętych” przez Wodzisławskie Skrzaty. Pomysłów jest wiele.

Wodzisławskie Skrzaty – jedna z instalacji na starówce

Wydarzenia z udziałem przedsiębiorców i usługodawców, realizowane z myślą o przedsiębiorcach i usługodawcach – tych mogłoby w przestrzeni starówki być więcej. Być może warto byłoby wrócić do pomysłów organizacji brunchów biznesowych, warsztatów tematycznych, konferencji umożliwiających II sektorowi poznanie się i nawiązanie zawodowych relacji.

Podkreślając nieocenioną rolę Centrum Aktywności Społecznej w Wodzisławiu Śląskim (prowadzone przez miasto miejsce będące siedzibą organizacji pozarządowych), dobrze byłoby poświęcić więcej czasu na wydarzenia organizowane we współpracy właśnie z III sektorem bądź samodzielnie przez III sektor (wspomagając np. jeszcze mocniej działaniami promocyjnymi w miejskich kanałach promocyjno-informacyjnych). Idealnym miejscem na tego typu wydarzenia i wiele innych inicjatyw mieszkańców (społecznych, charytatywnych, kulturalnych itd.) mógłby być opisany w ramach tej koncepcji odmieniony skwer na granicy Parku Zamkowego i ulicy Kubsza.

Więcej informacji o aktualnych i przyszłych wydarzeniach organizowanych na starówce zawsze można znaleźć w przywołanym już serwisie miejskim www.wodzislaw-slaski.pl bądź np. na facebookowym koncie miasta Wodzisławia Śląskiego.

Podsumowanie

[Miasto Wodzisław Śląski dla Ciebie. Wodzisławska starówka dla Ciebie.](#)

Zaprezentowana koncepcja zmian w samym sercu Wodzisławia Śląskiego przedstawia oczekiwany rozwój miasta w kontekście historycznej wodzisławskiej starówki i strategicznych w jej obszarze lokalizacji. Musimy pamiętać, że rozwój poprzez realizację opisanych tu planów, przedsięwzięć, konkretnych działań będzie możliwy dzięki dalszemu dużemu wkładowi naszej pracy, ale i dzięki odpowiednim nakładom finansowym, również tym, które w przyszłości miasto będzie pozyskiwać na konkretne inwestycje i projekty ze środków zewnętrznych. Trzeba jednak nieustannie, także w tym momencie, wykorzystywać posiadany przez nas potencjał: niezwykłą pracowitość i kreatywność ludzi, fantastyczną przestrzeń do zagospodarowania w jeszcze większym stopniu, zgromadzone w tym opracowaniu pomysły, wstępy do projektów, bądź kolejne idee, które dopiero się narodzą – być może jako inspiracja po zapoznaniu się z tą koncepcją. Wszystko to jest po to, by starówkę, która jest naszym ogromnym skarbem i nieopisaną dumą, rozwijać, uatrakcyjnić, skutecznie i na długo aktywizować, by jak najlepiej czerpać z tego wszystkiego, co codziennie nam daje.